

Flemmings Stenders, Dānijas vēstnieks Latvijā, un Simons Drevsens Holmbergs, Dānijas Kultūras institūta Igaunijā, Latvijā un Lietuvā direktors

Kultūra apvieno cilvēkus pāri robežām.

Jau 30 gadus Dānijas Kultūras institūts Igaunijā, Latvijā un Lietuvā palīdz attīstīt izpratni starp Dāniju un Baltijas valstīm, savedot kopā dāņus un latviešus caur brīnišķīgu pieredzi mūzikā, teātrī, mākslā, dejā, literatūrā, izglītībā un daudzās citās jomās.

Kultūra būvē tiltus starp cilvēkiem un valstīm. Kultūras apmaiņa un vēlme izzināt citas sabiedrības un kultūras ir viens no visspēcīgākajiem veidiem, kā savest cilvēkus kopā un veidot labas attiecības. Šogad Dānijas Kultūras institūts Igaunijā, Latvijā un Lietuvā svin savu 30. jubileju. Caur neskaitāmiem projektiem un pasākumiem Dānijas Kultūras institūts ir radījis ceļus, kā dāņiem un latviešiem, igauņiem un lietuviešiem sazināties un veidot ciešas saites abpus Baltijas jūrai. Tās ietver gan tradicionālās mākslas saites, tādas kā mūziku, gan arī sociāli orientētus pilsētvides projektus, kas nepārtraukti vērsti uz kopīgu attīstību.

Dānijas Kultūras institūts Rīgā tika oficiāli atklāts 1990. gada 18. augustā. Tā bija pirmā oficiālā ārvalstu organizācija, kas tika nodibināta trijās Baltijas padomju republikās pirms to neatkarības atjaunošanas. Kultūras institūts kļuva par vienu no pirmajiem atvērtajiem logiem uz Rietumiem, kā arī par informācijas kanālu dāņiem, lai varētu ciešāk sekot straujajiem notikumiem Baltijā un saprast tos.

Tajā laikā Dānijā bija ļoti stipra interese par Baltijas valstīm. Dānijas Kultūras institūta nodibināšana šeit bija iespējama pēc sabiedrības ziedojumu vākšanas kampaņas dāņu laikrakstā Politiken 1989. gadā, kas saviem lasītājiem lūdza ziedot līdzekļus jauna institūta izveidošanai Latvijā. Tika saziēdoti gandrīz 2 miljoni dāņu kronu, kas bija iespaidīga naudas summa tajā laikā – tas bija apliecinājums plašajam Dānijas sabiedrības atbalstam triju Baltijas valstu neatkarības atgūšanas centienos.

Kultūras pārstāvju apmaiņas vizītes, studiju programmas Dānijas universitātēs un valodas kursi bija dažas no jaundibinātā biroja Rīgā pirmajām aktivitātēm.

Drīz pēc tam tika atvērtas filiāles – vēlāk neatkarīgi biroji – Tallinā un Viļņā. Visi trīs biroji strādāja paralēli viens otram un cieši sadarbojoties starp visām trim valstīm, līdz 2013. gadā tie tika apvienoti vienā pārstāvniecībā Rīgā. Kultūras institūts vēl aizvien turpina paplašināties un atklāt jaunus ceļus un tēmas Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Pēdējā laikā arī Ukrainā un Baltkrievijā, kur Kultūras institūts izplata vēsti par miera un demokrātijas nozīmīgumu.

Kamēr raugāties uz priekšu un meklējam veidus, kā uzlabot attiecības, vidi, izglītību un dzīves apstākļus ļaudīm Baltijas jūras reģionā, ir svarīgi arī atcerēties un svinēt lielus sasniegumus un notikumus pagātnē.

Kā piemēru vēlamies izcelt apmaiņu starp Līvānu pašvaldību Latvijā un Odsherredas pašvaldību Dānijā 2013. gadā. Kaut arī Līvāni ir maza pašvaldība, tajā notiek iespaidīgs daudzums kultūras pasākumu salīdzinājumā ar daudz lielāko Odsherredas pašvaldību Dānijā. Latviešu kultūras darbinieki no Līvāniem devās uz Odsherredu, lai iepazīstinātu ar kultūras pašorganizēšanas konceptu. Savukārt vēlāk Odsherredas pārstāvji devās atbildes vizītē uz

Līvāniem, lai iepazīstinātu ar dāņu pieredzi alkohola kaitīguma prevencijā ģimenēs. Šādā veidā abas pašvaldības varēja mācīties viena no otras pieredzes un uzlabot savu darbu.

Šis projekts arī demonstrē, ka darbam ar mazām novadu pašvaldībām var būt liela ietekme. Ir svarīgi iekļaut šīs teritorijas, kam arī ir daudz ko piedāvāt. Gan šādi, gan plašākos apmēros Dānijas Kultūras institūts vada ES finansētu projektu "UrbCulturalPlanning" (kultūras plānošana kā metode sociālajai inovācijai pilsētās), kura mērķis ir radīt ilgtspējīgākas un sociāli iekļaujošākas pilsētas un novadu teritorijas Baltijas jūras reģionā. Projekts tika uzsākts 2019. gadā un ir mērķēts uz pilsoņu tiešu iesaistīšanu, sniedzot viņiem īpašumtiesības pār projektiem, to rezultātiem un atbildību par savu apkārtni. Viens no elementiem ir pārbaudīt un parādīt pilsoņu iesaisti pilsētvides attīstībā, radot reālas vietas Baltijas jūras teritorijā ar populārās videospēles Minecraft palīdzību, tādējādi tiecoties iesaistīt bērnus un jauniešus. Spēlē Minecraft ir izveidota Latvijas pilsēta Cēsis, un vietējie iedzīvotāji ir aicināti papildināt modeli ar vēl sīkākām detaļām. Turpmākajos projekta mēnešos Dānijas Kultūras institūts plāno sasniegt arī citas Latvijas pilsētas – gan ar Minecraft, gan citām aktivitātēm "UrbCulturalPlanning" ietvaros.

Aizvadītajos 30 gados mūzikai ir bijusi liela un nozīmīga loma daudzos institūta realizētajos projektos. Mūzika ir lielisks veids, kā vienot cilvēkus. Ir pierādīts, ka mūzikai ir pozitīva ietekme uz bērnu mācību procesu skolā, un tā stiprina viņu empātiju un emocionālo inteliģenci. Gan Igaunija, gan Latvija, gan Lietuva ievietojušas muzikālo izglītību dienas kārtības augšgalā, lai dotu bērniem un jauniešiem plašas iespējas apgūt un praktizēt mūziku. Ar 30. jubilejas projektu "Harmoniskās balsis" Dānijas Kultūras institūts vēlas radīt platformu, kur četras valstis var mācīties viena no otras attīstīt vēl labāku muzikālo izglītību nākotnē.

Latvijai un Dānijai ir veiksmīga kopīgā vēsture pilsoniskās sabiedrības sakaru veidošanā. Šodien tas dod mūsu valstīm iespēju kopīgi sniegt roku Baltkrievijai un vēl tālāk, radot kopīgus projektus ar mūsu draugiem. Dānijas Kultūras institūts ir ļoti aktīvs dalībnieks daudzās jomās.

Ar milzum daudz ieplānotām aktivitātēm Dānijas Kultūras institūts turpina savu vissvarīgāko uzdevumu - stiprināt Dānijas-Latvijas-Baltijas attiecības caur kultūras apmaiņu un sabiedrisko attīstību. Pēc Latvijas simtgades svinībām 2018. gadā mēs ar prieku raugāties nākamajā jubilejas gadā, kad atzīmēsim gan Baltijas valstu neatkarības atzīšanu 1921.gadā no Dānijas puses, gan arī 30. gadadienu, kopš Dānija un Latvija atjaunoja diplomātiskās attiecības 1991.gadā.